KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 22.2.2008
KOM(2008) 108 wersja ostateczna

-

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W SPRAWIE KONKURENCYJNOŚCI PRZEMYSŁU METALURGICZNEGO

Wkład w strategię UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

{SEK(2008)246}

Wprowadzenie

Przemysł metalurgiczny odgrywa ważną rolę w łańcuchu wartości wielu gałęzi europejskiego przemysłu wytwórczego. Niniejszy komunikat dokonuje oceny konkurencyjności tych sektorów przemysłu oraz przedstawia zalecenia dotyczące dalszych perspektyw. Jest on nast ępstwem komunikatu Komisji z 2005 r. na temat polityki przemysłowej UE, który zapowiadał kilka inicjatyw sektorowych, włącznie z przedłożeniem komunikatu dokonującego oceny wp ływu dostaw surowców i energii na konkurencyjność europejskiego przemysłu metalurgicznego[1], oraz uwzględnia przegląd śródokresowy polityki przemysłowej z 2007 r.[2]

Przemysł metalurgiczny, jako sektor nierozerwalnie związany z wysokim zużyciem energii, jest bezpośrednio powiązany z polityką wspólnotową w dziedzinie energii i zmian klimatycznych. Rada Europejska w marcu 2007 r. podkreśliła *„ogromne znaczenie europejskich energoch łonnych sektorów przemysłu”* oraz zwróciła uwagę na fakt, iż *„konieczne są opłacalne środki poprawiające zarówno konkurencyjność, jak i wpływ na środowisko tych sektorów przemysłu europejskiego.”* W tym kontekście przyjęty przez Komisję w dniu 23 stycznia 2008 r. pakiet związany ze zmianami klimatu oraz odnawialnymi źródłami energii uznaje szczególną sytuację energochłonnych sektorów przemysłu, które są bezpośrednio skonfrontowane z globalną konkurencją.

Niniejszy komunikat podejmuje problem kluczowych czynników wpływających na wyniki tego sektora oraz stara się odpowiedzieć na pytanie, jak Komisja, państwa członkowskie i sam przemysł mogą przyczynić się do zachowania i wzmocnienia konkurencyjności tego sektora w przyszłości, jednocześnie przyczyniając się do realizacji ambitnych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2020 r.

Omawiając główne zagadnienia niniejszego komunikatu uwzględniono uwagi zgłoszone w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych we wrześniu 2006 r., które były poprzedzone przyjęciem dokumentu roboczego służb Komisji[3] przedstawiającego szczegółowy obraz sektora w zakresie statystyk i głównych trendów ekonomicznych.

1. Charakterystyka i wyzwania stojące przed przemysłem metalurgicznym

1.1. Główne cechy strukturalne

Przemysł metalurgiczny[4] jest uważany za przemysł bazowy, jako że produkcja metali jest pierwszym ważnym etapem w łańcuchu wartości dodanej dla wielu sektorów przemysłu wytwarzających produkty inwestycyjne (przemysł maszynowy, samochodowy, stoczniowy, lotniczy i kosmonautyczny, budownictwo) i konsumpcyjne.

Jako taki, zajmuje on centralne miejsce w strukturze przemysłowej najbardziej rozwiniętych gospodarek i w wielu szybko rosnących gospodarkach państw rozwijających się. Do głównych cech charakterystycznych przemysłu metalurgicznego można zaliczyć:

Kapitałochłonność: wymagane są bardzo duże inwestycje w technologię i wyposażenie mające wieloletnie zastosowanie (zwykle nie mniej niż 20-30 lat); w związku z tym decyzje

[1] COM(2005) 474 wersja ostateczna, załącznik II.
[2] COM(2007) 374 wersja ostateczna z 4.7.2007 r.
[3] SEC(2006) 1069 z 2.8.2006 r.
[4] Metale żelazne i nieżelazne zgodnie z definicjami w załączniku, kod NACE 27, Eurostat.

inwestycyjne wymagają sprzyjających im i przewidywalnych ram prawnych.

Wysoka energochłonność: proces produkcyjny w tych sektorach wymaga wysokiego zużycia energii. Koszt energii zasadniczo stanowi ponad 10 % i może wynosić nawet 37 % (np. w przypadku aluminium i stopów żelaza) w strukturze kosztów produkowanych metali.

Dalsze dane na temat wyników przemysłu metalurgicznego UE i jego udziału w gospodarce światowej zostały zamieszczone w załączniku.

1.2. Znaczenie surowców

Dostęp do surowców innych niż energia ma zasadnicze znaczenie, jako że produkcja metali w UE jest w dużej mierze uzależniona od importu rud i koncentratów z krajów trzecich. Wiele minerałów metalicznych wydobywa się w UE w stosunkowo małych ilościach, w porównaniu do produkcji światowej, dotyczy to np. niklu (1,7 %), rudy żelaza (2 %), miedzi (5 %)[5].

Uzależnienie od surowców z importu ulega zmniejszeniu dzięki temu, że metale prawie w cało ści nadają się do ciągłego odzysku. Zużycie odzyskanego złomu wzrosło znacząco w ostatnich dziesięcioleciach i stanowi obecnie 40-60 % produkcji metali w UE.

Odzyskiwanie metali jest znacznie mniej energochłonne: np. w procesie powtórnego wytapiania aluminium (używając złomu) zużywa się tylko 5 % energii elektrycznej w porównaniu do wytapiania pierwotnego.

1.3. Miejsce i znaczenie w gospodarce europejskiej

W 2005 r. w UE-27 przemysł metalurgiczny osiągnął obroty rzędu 316 mld euro i zatrudniał 1,1 mln osób (co odpowiada 5 % i 3,3 % całej wytwórczości w UE)[6].

Przemysł metalurgiczny jest częścią kompleksowej sieci powiązań ekonomicznych, nie tylko z sektorami wcześniejszej fazy produkcji, lecz również z dużymi segmentami przemysłu wytwórczego w UE, takimi jak przemysł samochodowy i budownictwo. Sieć ta charakteryzuje się licznymi ważnymi powiązaniami, opierającymi się między innymi na wymaganiach jako ściowych i innowacjach, które tworzą łańcuch wartości w przemyśle metalurgicznym.

Geograficzna bliskość łańcucha zaopatrzenia metali oraz powiązanych sektorów przemysłu, a także ich wspólne interesy (techniczne, logistyczne, badania, innowacje oraz obsługa klienta), s ą tradycyjną siłą przemysłu UE. Doprowadziło to do bliskiej współpracy i układu współzależno ści z użytkownikami, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju i produkcji wysokiej jakości gatunków stali i metali nieżelaznych.

1.4. Struktura przemysłu i MŚP

Z powodu wysokich wymagań kapitałowych duże przedsiębiorstwa mają tendencję do zdobywania dominacji na rynku, zwłaszcza w dziedzinie pierwotnego wytapiania aluminium oraz wyrobów płaskich ze stali.

Proces konsolidacji i restrukturyzacji europejskiego przemysłu metalurgicznego jest bardzo zaawansowany, a towarzyszy mu wzmożona integracja na rynku światowym. Firmy produkuj ące stal przeniosły swoją działalność z poziomu krajowego na poziom ogólnoeuropejski, a

[5] SEC(2007) 771.

[6] Załącznik, tabela 1.

ostatnio wzmocniły swój globalny charakter poprzez przejęcia poza Europą, lub same zostały przejęte przez firmy o pochodzeniu pozaeuropejskim.

Tym niemniej pierwsze etapy przetwarzania, polegające na przygotowaniu metali do użytku w sektorach późniejszej fazy produkcji, blisko związane z produkcją metali, zwykle mają miejsce przy udziale MŚP.

1.5. Wpływ globalizacji oraz nowych wschodzących gospodarek

Większość metali to metale nieżelazne, a surowce służące do ich produkcji to towary będące przedmiotem handlu na rynkach światowych. Ceny towarów uzależnione są od światowego popytu i podaży i charakteryzują się cyklicznymi zmianami.

Rozwój gospodarczy wielu wschodzących gospodarek przyczynił się do zwiększenia światowego popytu i cen metali oraz produktów metalowych, a także doprowadził do niespotykanej wcześniej presji na dostawy surowców i ich ceny. W ostatnich latach produkcja stali w Chinach rosła gwałtownie, średnio powyżej 20% w skali roku. W ciągu trzech lat Chiny zmieniły pozycję z importera netto na największego światowego eksportera stali i są dzisiaj największym światowym producentem stali, aluminium, miedzi, ołowiu i cynku[7].

Ponieważ sektor ten ma zasadniczy wkład w przemysł wytwórczy, a jednocześnie jest w du żym stopniu uzależniony od surowców i energii oraz wykwalifikowanej siły roboczej, jego wyniki powinny być brane pod uwagę w kontekście zrównoważonego rozwoju.

1.6. Filar konkurencyjności

Poprzez ciągłą restrukturyzację/konsolidację skierowaną na zmniejszanie kosztów i przechodzenie do segmentów przedstawiających większą wartość rynkową, bazowy przemysł metalurgiczny odniósł sukces w utrzymywaniu wysokiego poziomu konkurencyjności.

Sektor metalurgiczny UE coraz mniej przypomina tradycyjny przemysł ciężki o niskiej wartości dodanej (wskaźnik wartości dodanej na osobę zatrudnioną jest wyższy niż średnia dla przemys łu wytwórczego).

Innowacje są głównym czynnikiem napędzającym konkurencyjność. Odzwierciedla to zasadnicza zmiana w koszyku produktów, a także w rozwoju nowych zastosowań technologicznych, tak jak w przypadku metali szlachetnych. Zgodnie ze wskaźnikiem innowacyjności sektora[8], przemysł ten wykazuje się średnim wynikiem w zakresie cało ściowych wyników w innowacyjności w porównaniu do innych sektorów przemysłowych i usług zgodnie z Ogólną Klasyfikacją Działalności Gospodarczych (NACE).

Przemysł metalurgiczny UE jest w dużym stopniu uzależniony od cykli gospodarczych, a ostatnio skorzystał ze znaczącego światowego wzrostu popytu. Wzrost popytu wpłynął na wzrost cen[9] i poprawę ogólnej sytuacji finansowej wielu przedsiębiorstw w tym sektorze, powodując jednak jednocześnie pewne problemy dla pozostałych sektorów przemysłu wytwórczego wykorzystujących metal.

Pomimo tego korzystnego rozwoju sytuacji istnieją powody do obaw:

---

[7] Patrz również załącznik, tabela 4.

[8] Inicjatywa PRO INNO Europe – miary metryczne INNO: http://www.proinno-europe.eu/extranet/admin/uploaded_documents/EIS_2005_European_Sector_Innovation_Scoreboards.pdf

[9] Patrz załącznik, rys. 3.

– UE-25 traci swój udział w światowej produkcji metali (szczególnie dotyczy to aluminium – spadek z 21 % w 1982 r. do 9 % w 2005 r. – oraz stali, z 25 % do 16 %); do pewnego stopnia zjawisko to jest spowodowane szybko rosnącą produkcją w nowych wschodzących gospodarkach.

– w ostatnich dwóch dziesięcioleciach spadał udział europejskiej konsumpcji pochodzącej od producentów europejskich[10], w szczególności odnośnie do stali surowej i aluminium.

– bardzo duża zależność przemysłu metalurgicznego w UE od cen energii i importowanych surowców.

Restrukturyzacja przemysłu stalowego UE w latach 80-tych i na początku lat 90-tych stanowi wymowny przykład. Obejmowała ona zmniejszenie zatrudnienia o około dwie trzecie (z 750 000 do mniej niż 250 000 pracowników) oraz stałe zmniejszanie zdolności produkcyjnych – o ponad 60 mln ton w UE-15.[11] Restrukturyzacja ta miała zasadnicze znaczenie dla wydajno ści pracy, przywrócenia wiarygodności europejskiego przemysłu stalowego i ogólnej konkurencyjności.

Znajdujące się w okresie przejściowym gospodarki nowych państw członkowskich szczególnie dotkliwie odczuły skutki restrukturyzacji w sektorze stali. Obecnie jednak pojawiają się zach ęcające sygnały o poprawie sytuacji gospodarczej i ogólnej. W wyniku przyjętych programów i planów mających na celu udowodnienie opłacalności przedsiębiorstw[12], poziomy produkcji znacznie wzrosły, a przestarzałe instalacje zostały zamknięte lub zmodernizowane z ogólnie pozytywnym skutkiem dla środowiska naturalnego. Ocenia się, że poziomy wydajności (tony stali w przeliczeniu na pracownika) dla przedsiębiorstw z Czech i Polski wzrosły w latach 2003-2006 r. o 30 %[13].

1.7. Filar społeczny

Wykształcona i dostępna siła robocza jest głównym atutem przemysłu metalurgicznego UE[14].

Tym niemniej przemysł ma coraz większe trudności z przyciąganiem wykształconych pracowników, a zapotrzebowanie na inżynierów w sektorze stali dalece przekracza podaż.

W ramach platformy technologicznej w sektorze stali (Steel Technology Platform) zidentyfikowano następujące wyzwania:

- starzenie się siły roboczej w sektorze stali, jak również w związanych z nim centrach badań i techniki;

- zapotrzebowanie na nowe kompetencje, w tym umiejętności w zakresie zarządzania i przedsiębiorczości;

- lepsze wykorzystanie istniejących struktur i klastrów w ramach szkoleń wstępnych, badań i

[10] Stosunek: produkcja w stosunku do konsumpcji.

[11] Podstawowa produkcja stali i walcowanie zgodnie z definicją zapisaną w Traktacie o EWWiS.

[12] Podstawowe zasady dotyczące przeprowadzania procesu restrukturyzacji zostały zapisane w Układach Europejskich w latach 1993-1996.

[13] Sprawozdania monitorujące dotyczące restrukturyzacji przemysłu stalowego w Republice Czeskiej i w Polsce, KE.

[14] Patrz również załącznik, rys. 2.

rozwoju oraz procesu uczenia się przez całe życie;

- mobilność zarówno na poziomie kadry zarządzającej, jak i pracowników technicznych.

Dialog społeczny był i jest tradycyjnym narzędziem polityki w ramach sektora stali UE od czasu powołania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS) w 1952 r. Wraz z wygaśnięciem Traktatu EWWiS oficjalnie powołano w 2006 r. Europejski Komitet Dialogu Społecznego w sektorze stalowym. Rozważana jest podobna inicjatywa dla sektora metali nieżelaznych, na podstawie wspólnego wniosku przedstawionego przez zainteresowane strony.

1.8. Filar środowiskowy

Procesy produkcji w przemyśle metalurgicznym są zasadniczo energochłonne i, wraz z górnictwem, mogą również powodować inne skutki dla środowiska naturalnego (zanieczyszczenie atmosfery, wody i gleby, a w przypadku górnictwa również problemy związane z użytkowaniem gruntów).

Tym niemniej metale mogą przynosić zasadnicze korzyści dla środowiska naturalnego. Mogą być one w bez końca poddawane recyklingowi, bez utraty ich pierwotnych właściwości oraz zużywając znacznie mniej energii niż w przypadku produkcji pierwotnej z rudy. Recykling przyczynia się do mniejszego zużycia surowców pierwotnych oraz mniejszego wpływu na środowisko w związku z wydobywaniem i transportem rud.

W zakresie efektywności energetycznej, pomimo stałego wzrostu produkcji metali w ciągu 15 ostatnich lat, końcowa konsumpcja energii w podstawowym przemyśle metalurgicznym w Europie pozostaje na stałym poziomie lub nawet spada.

W zakresie emisji osiągnięto znaczące redukcje w emisjach niektórych głównych substancji zanieczyszczających powietrze. Chociaż produkcja metali prowadzi do znaczących emisji CO2, ich udział w całkowitej emisji gazów cieplarnianych w 2005 r. dla UE-15 wyniósł 5,7 %[15]. Tendencja dla lat 1990-2005 wskazywała na redukcje o 11 % w przypadku rudy żelaza i stali oraz o 2 % w przypadku metali nieżelaznych – pomimo wzrostu wielkości produkcji w tym samym okresie odpowiednio o 5 % i 11 %.

W zakresie surowców i ekoefektywności, funkcjonalność poprawiła się, podczas gdy ilość materiałów zużywanych do produkcji metali zmniejszyła się, np. w przypadku stali i aluminiowych pojemników na napoje[16]. Tendencje te należy stale wzmacniać w celu poprawy całkowitej ekoefektywności, na którą wpływa również zwiększona wielkość produkcji.

2. kompleksowe podejście mające na celu wzmocnienie konkurencyjności przemysłu metalurgicznego ue

Zintegrowane podejście powinno obejmować następujące elementy:

---

[15] Sprawozdanie techniczne Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska (EEA) nr 7/2007 – tym niemniej nie wszystkie emisje CO2 przemysłu metalurgicznego rejestruje się zgodnie z wspólnym formatem sprawozdawczości (CRF) kategoria 2.C, jako że sprawozdawczość może się różnić w poszczególnych państwach członkowskich.

[16] W przypadku puszek stalowych ciężar zmniejszono o 16%, a w przypadku puszek aluminiowych o 30% pomiędzy 1980 a 1998 r.

- zapewnienie dostaw energii oraz konkurencyjności cen poprzez dobrze funkcjonujące rynki energii;

- stworzenie warunków pozwalających na to, aby sektor ten mógł sprostać celom środowiskowym Wspólnoty oraz przystosować się do wymagań związanych z ambitnymi celami dotyczącymi zmian klimatu;

- promowanie badań i rozwoju, innowacji oraz wysokich kwalifikacji;

- stworzenie otwartych i konkurencyjnych rynków światowych oraz usunięcie zakłóceń w wymianie handlowej w zakresie metali i surowców.

2.1. Polityka energetyczna

Na konkurencyjność przemysłu metalurgicznego UE wpływa szybki wzrost cen gazu i elektryczności. Zasadnicze znaczenie mają również zmiany w długoterminowych kontraktach gwarantujących dostawy.

Jak to podkreślono w sprawozdaniu końcowym[17] z badania sektora energetycznego, rynki energii w UE nie funkcjonują dobrze, uniemożliwiając w ten sposób wykorzystanie w pełni liberalizacji rynku energii, również w kwestii cen.

Rada Europejska w planie działania (2007-2009) dotyczącym polityki energetycznej dla Europy[18] uznała, iż w celu stworzenia prawdziwie konkurencyjnego rynku wewnętrznego gazu i elektryczności, włącznie ze skutecznym oddzieleniem dostaw i działalności produkcyjnej od działań z zakresie sieci (rozdzielenie), potrzebny jest nowy zestaw działań.

Aby te cele polityczne mogły zostać zrealizowane Komisja przyjęła w dniu 19 września 2007 r. pakiet działań legislacyjnych mający na celu zagwarantowanie rzeczywistego i skutecznego wyboru dostawcy oraz poprawienie przejrzystości rynku włącznie z cenami.

Jako że wiele z tych zidentyfikowanych działań zacznie przynosić widoczne korzyści dla zainteresowanych sektorów przemysłu dopiero po pewnym czasie, pewna liczba państw cz łonkowskich rozważa środki przejściowe w celu stworzenia bardziej przewidywalnych warunków dla przemysłu metalurgicznego.

Ponadto oprócz powyższych propozycji następujące działania również mają znacznie:

Działania

1. Władze publiczne powinny ocenić inicjatywy związane ze wspólnym wytwarzaniem energii elektrycznej, długoterminowymi kontraktami i partnerstwami mającymi na celu zapewnienie przestrzegania konkurencji i zasad rynku wewnętrznego. Państwa członkowskie powinny się dzielić informacjami na temat możliwych rozwiązań i dobrych praktyk zgodnych z zasadami konkurencji i wspólnego rynku.

2. Komisja dostarczy wytyczne, w odpowiedniej formie (włącznie z rozwojem orzecznictwa), dotyczące zgodności długoterminowych kontraktów na dostawy energii z prawem

[17] Badanie sektora SEC(2006) 1724, s. 4.

[18] Rada Unii Europejskiej, 7224/07 Konkluzje Prezydencji z dnia 9 marca 2007 r.

wspólnotowym.

3. W celu zwiększenia wydajności energetycznej, w ramach programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji, Komisja wraz z przedsiębiorstwami będzie promować najlepsze praktyki oszczędzania energii w przemyśle energetycznym.

2.2. Polityka ochrony środowiska

Zmiany klimatu

W związku z faktem, iż przemysł metalurgiczny emituje znaczące ilości CO2, będzie on musiał przyczynić się znacząco do działań związanych z łagodzeniem zmian klimatu.

Przemysł ten musi osiągnąć dobre wyniki w zakresie ochrony środowiska oraz efektywności energetycznej bez utraty konkurencyjności. W interesie Unii Europejskiej nie leży, aby w przyszłości produkcja była przenoszona do krajów, w których limity emisji są łagodniejsze („wyciek emisji dwutlenku węgla"), ponieważ miałoby to negatywne skutki dla gospodarki i środowiska. Dlatego też przyjęty przez Komisję w dniu 23 stycznia 2008 r. pakiet związany ze zmianami klimatu oraz odnawialnymi źródłami energii[19] uznaje szczególną sytuację energoch łonnych sektorów przemysłu i zajmuje się tą kwestią. Pakiet zawiera jasne kryteria identyfikacji energochłonnych sektorów przemysłu, które są narażone na ryzyko „wycieku emisji dwutlenku węgla". Komisja określi sektory i podsektory należące do tej kategorii; Zostaną im przyznane bezpłatne uprawnienia do emisji nawet do 100 % biorąc pod uwagę najbardziej skuteczne technologie; Proces produkcji może zostać uwzględniony pod warunkiem spełnienia rygorystycznych warunków. W tym kontekście Komisja oceni, czy dane sektory przemysłu metalurgicznego kwalifikują się do takiego traktowania. W świetle międzynarodowych negocjacji globalnego porozumienia w sprawie zmian klimatu na okres po 2012 r. Komisja dokona dalszej oceny sytuacji energochłonnych sektorów przemysłu i może zaproponować dostosowania, w szczególności w zakresie przyznawania bezpłatnych uprawnień do emisji lub objęcia produktów przywożonych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji.

Porozumienia sektorowe oparte na warunkach specyficznych dla poszczególnych sektorów przemysłu mogą stymulować działania dotyczące ograniczenia emisji w skali mi ędzynarodowej. Takie sektorowe porozumienia powinny prowadzić do globalnej redukcji emisji o skali wymaganej dla skutecznego przeciwdziałania zmianom klimatu oraz powinny być przedmiotem monitorowania, weryfikacji i obowiązkowych uzgodnień wykonawczych.

Zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola (IPPC)

Obecne ramy prawne UE w zakresie emisji przemysłowych obejmują IPPC oraz tzw. „dyrektywy sektorowe". W grudniu 2007 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie dyrektywy przekształcającej w zakresie emisji przemysłowych, która scaliłaby IPPC oraz powi ązane „dyrektywy sektorowe". Wniosek ten wzmacnia rolę „najlepszych dostępnych technik"(BAT) oraz „nowych technik"[20]

Wymaganiom dotyczącym pozwoleń zawartym w dyrektywie w sprawie IPCC nie zawsze odpowiadają równoważne standardy w krajach trzecich.

Prawodawstwo w dziedzinie odpadów

W celu ulepszenia gospodarowania odpadami oraz poprawy jasności prawodawstwa, a także

[19] W szczególności COM(2008) 16 wersja ostateczna

[20] COM(2007) 844 wersja ostateczna.

uniknięcia zbytecznych kosztów administracyjnych i opóźnień, Komisja przedstawiła propozycj ę zmiany dyrektywy ramowej w sprawie odpadów, będącej obecnie przedmiotem prac PE i Rady.

Propozycja obejmuje mechanizm określania przypadków, w których odpad przestaje być odpadem. W tym celu przewiduje się, że określone kryteria, opierające się na specyfikacjach technicznych, powinny być przyjęte przez Komisję w ramach procedury komitetowej.

REACH

O ile metale wchodzą w zakres REACH, to niektóre ich specyficzne właściwości wymagają szczególnej uwagi, włącznie z oceną metali zastosowanych w stopach.

2.3. Normalizacja

Normy w sektorze metalurgicznym odgrywają znaczącą rolę, szczególnie w ramach dyrektyw dotyczących zamówień publicznych, i stają się ważnym instrumentem dostępu do rynków krajów trzecich.

Eurokody, podobnie jak normy europejskie, są środkami regulującymi na skalę ogólnoeuropejską projektowanie konstrukcyjne budynków oraz roboty inżynieryjne i jako takie mają zasadnicze znaczenie dla europejskiego sektora budowlanego i dla wolnego obrotu metalowymi elementami konstrukcyjnymi.

Działania

4. Komisja opracuje środki określone w przyjętym w dniu 23 stycznia 2008 r. pakiecie zwi ązanym ze zmianami klimatu oraz odnawialnymi źródłami energii dla energochłonnych sektorów przemysłu, w szczególności sposób identyfikacji sektorów lub podsektorów, które są narażone na ryzyko „wycieku emisji dwutlenku węgla", oraz określenia odpowiednich uprawnień do emisji. W tym kontekście Komisja oceni, czy dane sektory przemysłu metalurgicznego kwalifikują się do takiego traktowania. W świetle międzynarodowych negocjacji globalnego porozumienia w sprawie zmian klimatu na okres po 2012 r. Komisja dokona dalszej oceny sytuacji energochłonnych gałęzi przemysłu i może zaproponować dostosowania, w szczególności w zakresie przyznawania bezpłatnych uprawnień do emisji lub objęcia produktów przywożonych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji.

5. Komisja zbada, wraz z zainteresowanymi podmiotami i krajami trzecimi, rolę sektorowych porozumień, które powinny prowadzić do globalnej redukcji emisji o skali wymaganej dla skutecznego przeciwdziałania zmianom klimatu oraz powinny być przedmiotem monitorowania, weryfikacji i obowiązkowych uzgodnień wykonawczych. Obejmie to najlepsze praktyki dotyczące metodyk związanych ze zbieraniem danych oraz kluczowe wskaźniki wyników.

6. W odniesieniu do IPCC, Komisja zapewni ściślejsze powiązanie między procesem opracowywania dokumentów referencyjnych dotyczących najlepszych dostępnych technik (BREF), europejskim programem ramowym w zakresie badań oraz programem na rzecz konkurencyjności i innowacji, aby wspierać nowe techniki.

7. W zakresie prawodawstwa dotyczącego odpadów, po zakończeniu procesu legislacyjnego dotyczącego dyrektywy ramowej w sprawie odpadów, Komisja będzie starała się ułatwić efektywne pod względem kosztów wykorzystanie złomu metalowego jako surowca wtórnego

dla przemysłu.

8. W zakresie systemu REACH, Komisja, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi podmiotami, Europejską Agencją Chemikaliów i państwami członkowskimi opracuje techniczne wytyczne związane z substancjami w preparatach specjalnych.

9. W zakresie procesu normalizacji, Komisja wraz z państwami członkowskimi będzie starała się promować używanie Eurokodów[21] dotyczących metali i zmniejszać różnice w sposobie ich stosowania w całej UE.

2.4. Innowacje, badania i rozwój oraz umiejętności

Zdolność do innowacji będzie miała zasadnicze znaczenie dla zachowania konkurencyjności. Badania i rozwój będą miały do odegrania zasadniczą rolę na poziomie produktów oraz w procesach produkcji.

Na poziomie produktów innowacje mają zasadnicze znaczenie dla zróżnicowania produktu finalnego. Różne metale silnie konkurują między sobą oraz z innymi materiałami, takimi jak kompozyty, w celu udowodnienia przewagi pod względem technicznym i gospodarczym.

W zakresie procesów produkcyjnych, obecne technologie są dość zaawansowane. Tym niemniej przemysł aktywnie poszukuje przełomowych rozwiązań technicznych. Na przykład projekt „Oszczędzanie energii i możliwie najniższe emisje CO2 w przemyśle stalowym" (Energy saving and ultra low CO2 emissions on steel – ULCOS) gromadzi 48 partnerów w celu wypracowania rozwiązania problemu zmniejszenia emisji w sektorze stalowym do docelowego poziomu 50 %. Pierwszy etap projektu ma się zakończyć w 2009 r., a drugi będzie trwał do 2014/15 r.

W ramach platformy technologii stalowych (Steel Technology Platform – ESTEP), powstałej w 2003 r., producenci metalu współpracują z użytkownikami końcowymi oraz dostawcami wyposażenia w celu znalezienia odpowiedzi na nowe wyzwania. Podobne podejście stosuje się w ramach europejskiej platformy technologicznej dotyczącej zrównoważonego wykorzystania surowców mineralnych (European Technology Platform on Sustainable Mineral Resources – ETP SMR) ustanowionej w marcu 2005 r. w celu poprawienia zdolności do innowacji, rozwijania nowych produktów oraz zwiększenia wydajności oraz wyników procesów produkcyjnych, zmniejszenia kosztów i wpływu na środowisko naturalne.

Przemysł aluminiowy stworzył europejską platformę technologiczną przemysłu aluminiowego w celu wypracowania spójnego podejścia do badań i technologii.

Poprzez siódmy program ramowy, Fundusz Badawczy Węgla i Stali, nowy program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz fundusze strukturalne UE oferuje cztery główne instrumenty dla współfinansowania działań w zakresie innowacji, badań i rozwoju oraz umiejętności.

Działania

10. Przemysł powinien dać pierwszeństwo działaniom związanym z innowacjami i badaniami, m.in. poprzez wprowadzenie w życie projektów długoterminowych (np. ULCOS), jak również

[21] Zgodnie z zaleceniem Komisji 2003/887/WE z dnia 19 grudnia 2003 r.

strategicznego planu badań opracowanego przez odpowiednie europejskie platformy technologiczne. Powinien on wziąć pod uwagę możliwości związane z instrumentami wspólnotowymi i wzmacnianiem współpracy międzynarodowej, dbając jednocześnie o ochronę praw własności intelektualnej.

11. Państwa członkowskie, uniwersytety, centra badawcze i przemysł powinny rozwijać odpowiednie strategie, włącznie z partnerstwami wśród państw europejskich i krajów trzecich w celu poprawienia dostępności kwalifikacji.

12. Państwa członkowskie i regiony zachęca się do promowania innowacji w przemyśle metalurgicznym oraz do wspierania polityk transferu technologii w ramach klastrów. Dotyczy to wsparcia dla inkubatorów, transferu technologii, umiejętności, wspierania finansowego na wczesnym etapie rozwoju spółek odpryskowych (spin-off) w dziedzinie badań, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP oraz innowacyjnych przedsiębiorstw znajdujących się na wczesnym etapie rozwoju (start-up) i mających duży potencjał wzrostu.

2.5. Stosunki zewnętrzne i polityka handlowa

Dostęp do surowców ma zasadnicze znaczenie dla przemysłu europejskiego. Rada ds. Konkurencyjności w dniu 21 maja 2007 r. poprosiła Komisję o przygotowanie spójnego politycznego stanowiska w sprawie dostaw surowców naturalnych, obejmującego wszystkie w łaściwe polityki wspólnotowe. Komisja, w ramach swojej polityki handlowej oraz stosunków zewnętrznych z państwami uprzemysłowionymi i gospodarkami wschodzącymi, da pierwsze ństwo ustaleniu równych reguł dla metali i surowców naturalnych, w których są one wytwarzane[22].

Praktyki zniekształcające konkurencję mają w ostatnich latach tendencję do rozprzestrzeniania się w formie różnych mechanizmów, włącznie z ograniczeniami eksportowymi, cłami wywozowymi, wybiórczymi ulgami w zakresie VAT, dopłatami i innymi. Na przykład Rosja pobiera podatek w wysokości do 50% na eksport złomu. Indie niedawno wprowadziły podatek od wywozu mineralnej rudy żelaznej. Chiny nie zezwalają przedsiębiorstwom zagranicznym na posiadanie udziałów większościowych w sektorach takich jak przemysł stalowy oraz wprowadziły różne mechanizmy ograniczające eksport metali w postaci surowców lub oferują wsparcie rządowe dla ich zakupu ze źródeł zewnętrznych.

Takie praktyki powodują poważne trudności dla przemysłu europejskiego, a problemy przez nie spowodowane muszą być rozwiązywane przy użyciu wszelkich możliwych instrumentów, włącznie ze wzmocnionym dialogiem.

Na poziomie międzynarodowym, na szczycie G8 dyskutowano kwestię surowców na światowych rynkach towarowych oraz ostatnie wzrosty ich cen, potwierdzając zaangażowanie w tworzenie wolnych, przejrzystych i otwartych rynków. [23]

Działania

13. Komisja będzie nadal wykorzystywać wszystkie istniejące instrumenty w celu rozwiązania problemów dotyczących praktyk handlowych łamiących międzynarodowe umowy handlowe.

14. W ramach dwustronnych i wielostronnych negocjacji handlowych Komisja będzie

[22] Patrz również załącznik, tabele 3 i 5.

[23] Szczyt G8 2007 r., Deklaracja, Podsumowanie przewodniczącego, 8.6.2007 r.

kontynuować wysiłki przeciwko wprowadzaniu podatków wywozowych na metale i surowce.

15. W 2008 r. Komisja przedstawi komunikat mający na celu poprawę warunków trwałego dostępu do minerałów i surowców wtórnych w UE i na poziomie międzynarodowym[24].

16. Komisja będzie kontynuować intensywny dialog w dziedzinie przemysłu z kluczowymi krajami trzecimi.

[24] Konsultacja publiczna http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=1249